

PORTSAN SANOMAT

SAARISTON HIENOIMMAT SAARET

Lähde tutustumaan
aurinkoisen Saaristomeren
vesireiteille

LÄHINAAPURIT TUTUIKSI

Joko tunnet uudet
asuinalueet
Portsan ympärillä?

PORTSAN SYNKKÄ MENNEISYYS

Sateenvarjosurma
ja muita portsalaisia
rikoksia

TURUN NAPPULALIIGA

Jalkapalloa lähellä kotiovea

PORTSAN SANOMAT, Nro 1 / 2023

Julkaisija: Ports ry
Painos: 2000 kpl
Lehden koko: A4
Paperi: G-Print 115
Ilmaisjakelualue:
Port Arthur, Kakola, Linnanfältti

Portsan Sanomat ilmestyy kaksi kertaa vuodessa. Aikatauluihin ja aineistoihin liittyvät tiedot saat toimituskunnalta.

Toimituskunta:

Sari Raunell, Christina Torro,
Teemu Artukka, Toni Mattsson,
Susanna Artukka, Marko Koponen,
Henriikka Salo, Teemu Kaitanen
Kannen kuva: Petri Heinonen

Ilmoitushinnat:

1/1 sivu: 380 €
1/2 sivu: 220 €
1/4 sivu: 160 €
Mini: 90 €
Takasivu: 490 €

Ports ry ei ole arvonlisäverovelvollinen. Hintoihimme ei tule arvonlisäveroa.

Yhteystiedot:

toimitus@portsa.fi

Haluaistko jakaa mielipiteesi muille?

Anna äänesi kuulua ja kirjoita toimitukselle sinua koskettavista tai muuten kiinnostavista portsalaisista asioista. Kyseessä voi olla esimerkiksi mielipidekirjoitus tai vaikkapa artikkelin aihe. Toimitus pidättää itsellään oikeuden julkaista kirjoitukset lehdessä, www-sivuilla tai somessa.

PORTSA RY

Hallitus 2023

Puheenjohtaja:

Sari Raunell

Varapuheenjohtaja:

Toni Mattsson

Sihteeri:

Susanna Artukka

Teemu Artukka, Juhani Pennala,

Christina Torro, Marko Koponen,

Henriikka Salo, Kajsa Johansson

Jäsenmaksut 2023

10 € / talous / vuosi

60 € / yhteisö / vuosi

Jäsenmaksut Ports ry:n tilille:

FI57 4309 0010 644375

Yhteystiedot:

info@portsa.fi, puheenjohtaja@portsa.fi

Ports ry

@portsaviralline

16

4

15

6

- 3 Kummottos puheenjohtaja sanois?
- 4 Turun Nappulaliiga: Jalkapalloa lähellä kotiovea
- 6 Saariston hienoimmat saaret
- 10 Sateenvarjosurma ja muita portsalaisia rikoksia
- 12 Ilmoituksia sadan vuoden takaa
- 14 Lunastuslauseke ja uusi huoneistotietojärjestelmä
- 15 Ennen oli ennen, nyt on nyt
- 16 Tunnetko uudet asuinalueet Portsan ympärillä?
- 20 Hellakakluuni testaa: Kahvila Oksi
- 22 26.7.2022 tapahtuneen viemäritulvan selvitys ja ehkäisevät toimet

KUMMOTTOS PUHEENJOHTAJA SANOIS?

Port Arthur

Harva meistä kutsuu rakasta Portsamme sen virallisella nimellä, Port Arthur. Port Arthureitahan on muuallakin kuin Turussa: Kanadasa, Texasissa Yhdysvalloissa, Falklandinsaarilla ja Australiassa. Hyvinkäällä on myös Port Arthur. Se on Tehtaan kaupunginosassa sijaitseva, kaupungin vanhimpiin kuuluva työläiskortteli. Portsan nimen syntyä ei kukaan tiedä varmaksi, mutta Portsaa rakennettiin kiivaimmillaan vuosina 1904-1905, jolloin käytiin Venäjän-Japanin sota. Tarina kertoo, että pikkupojat kyselivät muurarilta, mitä hän on tekemässä ja muurari olisi vastannut tekevänsä uutta Port Arthuria.

Venäjä – Japani sota

Japani katkaisi diplomaattiset suhteensa Venäjään 6.2.1904 ja kaksi päivää myöhemmin se hyökkäsi yllättäen, ilman sodan julistusta Venäjän laivastotukikohtaan Port Arthuriin. Tukikohta antautui 2.1.1905 ja rauha solmittiin Yhdysvaltain välityksellä 5.9.1905. Rauhan ehtoissa Venäjä määrättiin luovuttamaan Japanille Port Arthurin, Liaotungin niemimaan ja Sahalinin eteläosan sekä tunnustamaan Korean niemimaan Japanin etupiiriin kuuluvaksi. Sodan päättymisen Japanin voittoon oli todellinen yllätys ja voiton myötä Japanista tuli suurvalta ja sotilasmahti. Sota oli lyhyt, mutta verinen. Sen lisäksi, että Venäjän laivasto tuhoutui, myös Japani menetti laivojaan. Sodassa on arvioitu kaatuneen 125 000 ja haavoittuneen tai kadonneen 85 000 sotilasta.

Luonnonsatama tärkeällä alueella

Port Arthurista oli kiistelty aiemminkin Kiinan, Venäjän ja Japanin kesken. Muutamaa vuotta ennen Venäjän – Japanin sotaa, Venäjä oli painostanut Kiinaa vuokraamaan Port Arthurin itselleen 25 vuodeksi. Port Arthur oli hyvä luonnonsatama, jonne johti tärkeä Etelä-Mantsurian rautatie. Venäjä alkoi perustaa linnoituksia sekä varuskuntia

rautatien varrelle. Japani ehdotti, että maat neuvoteltisivat alueista, joiden ajateltiin kuuluvan molempien etupiiriin. Sopimusehdotuksia tehtiin molempien puolin, mutta samaan aikaan Venäjä perusti lisää varuskuntia ja koitti viivytyksillä saada aikaan edullisemman sopimuksen itselleen. Neuvotteluja käytiin kaksi vuotta, kunnes helmikuussa 1904 Japani hyökkäsi.

Japani hallitsi Port Arthuria vuosina 1905–1945, ja sen nimenä oli silloin Ryojun. Neuvostoliitto valloitti alueen toisen maailmansodan lopulla ja sinne perustettiin Lüshunin kaupunki. Neuvostoliitto ja Kiina pitivät satamassa yhteistä laivastotukikohtaa vuosina 1945–1955. Nykyisin Port Arthurin nimi on Lüshunkou ja se on täysin Kiinan omistama ja ulkomaalaisilta kielletty alue.

Rauhallinen Ports

Portsan historia ei onneksi ole verinen, eikä Turun ole tarvinnut taistella sen omistajuudesta, vaikka meren läheisyydessä sijaitsemmekin. 50 vuotta sitten Portsan puutalot olivat tosin oikeasti vaarassa hävitä maailmankartalta rakennuttajien havitellussa tontteja, mutta kiitos sinnikkäiden Portsan puolesta taistelleiden ja viisaiden päättäjien, Portsaa haluttiin säilyttää ja se suojeltiin kaavoituksella. Täällä on hyvä ihmisen asua <3

Lämmintä ja kaikin puolin ihanaa suvea portsalaisille toivotellen

Sari Raunell

Ports Ry:n hallituksen puheenjohtaja

puheenjohtaja@portsa.fi

Turun Nappulaliiga: Jalkapalloa lähellä kotiovea

Teksti **Christina Torro**

Kuvat **Satu Rantanen, Petri Heinonen**

Alakoululainen vilahtaa ovella, heittää koulu-repun lattialle ja nappaa pallon kainaloon: ”meen kentälle!” kuuluu vielä eteisestä. Kevätaurinko paistaa ja päivä on pidempi kuin aikoihin. Ajankulua arvioidaan auringosta, kelloa ei ole tai jos onkin, niin sitä ei katsota. Ovi käy taas paria tuntia myöhemmin, kun pölyinen ja nälkäinen lapsi kolistelee palloineen kotiin. Jalkapallokausi on alkanut.

Harva urheiluseura nauttii sellaisesta klassikkomaineesta, kuin Turun Nappulaliiga kotikaupungissaan. Vuonna 1965 perustetussa seurassa on nykyään 1500 jäsentä, joista valtaosa (noin 1000) on alle 12-vuotiaita alakouluikäisiä tyttöjä ja poikia. Melkoinen määrä harrastajia verrattuna alakoululaisten kokonaismäärään, joita Turussa on 10 000.

Nappulaliigassa pelanneita turkulaisia on monessa perheessä jo kolmessa sukupolvessa. Kaikkein pienimmät eli alle alakouluikäiset futiaajat pääsevät palloilemaan Perhefutikseen, josta siirrytään 7-vuotiaana aluejoukkueeseen. Nuorisovuosien jälkeen voi siirtyä pelaamaan aikuisten joukkueisiin, ja lisäksi seurassa on myös menneiden vuosien nappuloille omat ikämies- ja naisjoukkueensa. Harrastejoukkueiden lisäksi seurasta löytyy vakavammin pelaavien edustusjoukkueet, joten saa olla melkoinen mastermind, jotta palaset saa yhteen ja palapelin pysymään kassassa. Turun Nappulaliigan toimintaa pyörittää toi-

minnanjohtaja **Teuvo Mäkinen** apunaan aluepäälliköt sekä satoja vapaaehtoistyöntekijöitä, jotka mahdollistavat seuran toiminnan omalla panoksellaan.

Joskus lapsen harrastuksesta tulee koko perheen yhteinen elämäntapa, kuten Rantasten perheellä: ”poikamme **Roope** aloitti futiksen, kun hän meni ekalle luokalle. Me kuljimme siinä sitten mukana, meistä oli hauskaa käydä seuraamassa pojan treenejä ja pelejä” kertoo **Satu Rantanen**, ”aika pian minä sain tehtäväkseni joukkueenjohtajan roolin ja mieheni **Marko Rantanen** alkoi valmentaa pojan joukkuetta.” Vastuut ovat kasvaneet lapsen myötä, ja nykyisellään Satu hoitaa Linnan joukkueen aluepäällikön pestiä, Marko on päävalmentajana ja Roope puolestaan on ryhtynyt 7-vuotiaiden apuvalmentajaksi – vaikka on itsekin vasta 14-vuotias. Apuvalmentajan pestin lisäksi nuorta futisaktiivia kiinnostaa tuomarointi, ja hän toimii pelinohjaajana pienimpien harrastajien peleissä.

Turun Nappulaliigan toiminnan ydin on aluejoukkueet, joita on eri asuinalueilla ja eri ikäluokissa. Portsalaislapset pelaavat Linnan aluejoukkueessa, jossa pelaavat myös Fältin, Iso-Heikkilän ja Patterihaan mukulat. Linnan joukkueen kotikenttä on Tallimäen kenttä. Tallimäki oli vielä pari vuotta sitten ikivihreä tekonurmipäällysteinen, vilkas ja iso kenttä, jossa kulmakunnan mukulat kävivät pelaamassa koulun jälkeen, nuorisotokui musiikkia kuunnellen

◀ Nappulaliigassa on kivaa, tietää **Sasu Heinonen**

▶ Vihreän kortin voi saada, jos on pelannut reilusti. Kortti on rutussa, koska pelaaja on nukkunut korttinsa kanssa.

▼ Roope Rantanen esittelee LinnaCupin messevää palkintopöytää.

Piirtäjä on **Sasu Heinonen**

ja Linnan joukkueet trenasivat ahkerasti. Parakkikoulun myötä tekonurmesta ei jäänyt jäljelle kuin pikkulipare kentän reunalle, muu koulun edusta on nilkko- ja nyrjyttävää mursketannerta. Pieni tekonurmikaistale toimii kaupunginosan mukuloiden palloilusuikeleena edelleen, mutta isommalle joukkole siitä ei ole iloa.

Tallimäen kentän muututtua kuunpintaa muistuttavaksi murskeaavikoksi siirtyivät Nappulaliigan harjoitukset ympäri kaupunkia oleville kentille, joista onnistuttiin saamaan kenttävuoroja. ”Kunnolliselle lähikentälle olisi suuri tarve etenkin, kun Portsan liepeille on tullut uusia asuinalueita ja lapsia on entistä enemmän”, kommentoi Marko Rantanen Tallimäen kentän tilannetta, ”tällä hetkellä asuinalueen lapset viedään autolla treeneihin sellaisille kentille, joista on saatu vuoroja.” Kimppakyytejä suositaan ja lapsia pyritään noutamaan vaikka kotipihal-

ta, jotta kaikilla olisi mahdollisuus harrastaa. Aina kyyditys ei kuitenkaan onnistu ja lapsi joutuu olemaan pois treeneistä, vaikka intoa olisi. ”Koulun edessä olevalle alueelle saisi hyvin sen kokaisen tekonurmikentän, että siinä voisi hyvin järjestää kaikkein pienimpien pelaajien treenejä”, toteaa Rantanen.

Ja sinne pääsisi kulkemaan itse, tuttua koulureittiä.

Lähikentän puuttumisesta huolimatta Linnan joukkueiden jäsenmäärissä ei ole ollut suurta romahdusta. Futis kiinnostaa kaikenikäisiä harrastajia, ja vaikkei ihan jokaisesta tulisikaan uutta Messiä, on pelaamisen riemu ja kavereiden kanssa yhdessä tekeminen tärkein syy haikautua lajin pariin: ”Kaikki lajista innostuneet ovat tervetulleita mukaan pelaamaan, jokaiselle löytyy paikka joukkueesta.” ●

Kukkien sidontaa jo kolmannessa polvessa

ma-su 10.30-18.00 (tilaustyöt noudettavissa klo 8.00)

040 520 08 66 | mikaelinkukka.ekukka.fi | mikaelinkukka.fi

Yhteistyössä: Hautaustoimisto Perttala

Saariston hienoimmat saaret

Juttu ja kuvat **Teemu Artukka**

Olen itse purjehtija, joten taianomainen saaristo on aina saavutettavissa. Monelle meistä kaupunkilaisista saaristo on samaan aikaan lähellä, mutta niin kaukana. Enkä nyt tarkoita saariston rengastietä, vaan niitä saaria, joiden saavuttamiseen tarvitaan purjeita tai potkuri.

Eikä reissuun tarvita välttämättä edes paksua lompakkoa, vaan hyvillä valmisteluilla matkan voi tehdä hyvinkin edullisesti julkisia kulkuvälineitä käyttäen. Juttu on kirjoitettu sitä silmällä pitäen, että lukijalla ei ole omaa kulkuvälinettä, vaan perille pitää päästä julkisilla.

Jurmo ja Utö

Jurmo on yksi ulkosaaristamme, joka sijaitsee Utöstä hieman koilliseen. Jurmo on historialtaan erittäin mielenkiintoinen paikka, jossa on karun kaunis luonto ja muodosta huomaan, että se on kolmannen Salpausselän jatke. Hiihtokisojen takia luullaan usein, että Salpausselkä sijaitsee Lahdessa, mutta ne ovat valtavia ja ulottuvat myös kauas saaristoon.

Jurmossa ei ole juurikaan puita, koska tarinan mukaan **Kustaa Vaasa** poltti koko saaren asukkeineen, koska saarelaiset olivat valemajakoita hyväksi käyttäen ryöstäneet kauppalaivoja. Saaren luonto on mykistävä ja pienistä

pyöreistä kivistä muodostuneet rannat vetävät hiljaiseksi.

Jurmoon pääsee helposti. M/S Baldur lähtee Pärnäsistä ja se on täysin ilmainen ja jopa erittäin mukava tapa matkustaa. Baldurin ruumaan mahtuu enemmänkin tavaroita ja mikäli olet **“Klausesta”** varannut majoituksen, niin tavarat kulkeutuvat mönkijällä perille itse nauttien kävelen maisemista. Ja mikä parasta, Baldurissa on myös ravintola, joka palvelee koko kolmen tunnin lauttamatkan ajan. Pärnäsiin pääsee Saaristolinjaan bussilla, joka lähtee linja-autoasemalta. Lautta-aikataulut löytyvät osoitteesta www.meritie.fi.

“

Jurmossa ei ole juurikaan puita, koska tarinan mukaan Kustaa Vaasa poltti koko saaren asukkeineen, koska saarelaiset olivat valemajakoita hyväksi käyttäen ryöstäneet kauppalaivoja.

Saaren ympäristö on täynnä hylkyjä, joista kannattaa kuunnella lisää opastetulla kierroksella. Kaiken keskellä on huomiota herättävä majakka, joka iltahämärässä valaisee merimiehille suuntaa. Utössä on hotelli, josta voi varata huoneen osoitteesta www.utohotel.fi/

Molempiin voi matkata läpi vuoden ja ne ovat vuodenajasta riippumatta hienoja paikkoja.

Päiväretket

Kesäisin saaristo aukeaa aivan eritavalla ja sen voi saavuttaa ihan patikoimalla Aurajoen varteen, josta pääsee helposti saaristoon. ▷

Gullkronassa on lapsille oma lossi

Jurmossa voi vuokrata itselleen esimerkiksi tällaisen kuuden hengen mökin

Kökarissa on paljon nähtävää.

Utössä on ympärivuotista asutusta. Kuva on syksyltä.

Seilin upea puukirkko on koruttoman kaunis.

Utön majakka on sen tunnistettavin paikka, mutta myös muita maanmerkkejä löytyy. Tämän tarinaan kannattaa tutustua lähemmin.

Etelä-Suomen
Maalaus- ja Kiinteistötyö oy
maalausturku.fi

Julkisivumaalaustyöt
0400 533 611

Turun kaupungilla on kolme ulkoilusaarta, joihin voi tehdä päivämatkoja. Maisaareen ja Pähkinäisiin pääsee ainoastaan Haapalan lauttarannasta. Helpoiten pääsee Vepsään, jossa on mökkejä, ravintola sekä iso hiekkaranta. Ja onhan siellä myös kesäteatteri! Vepsään pääsee m/s Rositalla suoraan jokirannasta.

Yksi suosikkipaikoistani Airistolla on Seili, jonka synkkä historia luo kauniin saaren ylle mystistä tunnelmaa. Menomatalla kannattaa ehdottomasti kuunnella **Jenni Varti-aista**, jotta pääsee tunnelmaan.

Seilillä on edukasta majoitusta, hyvä ravintola sekä paljon nähtävää patikoiden. Kannattaa ehdottomasti katsastaa upea puukirkko ja käydä iltasella saunomassa yleisillä vuoroilla, joissa vierasvenesataman veneilijät kertovat köydenpaksuisia tarinoita seikkailuistaan. Nämä lautat ovat yksityisiä, joten niiden käyttö kustantaa jonkin verran. Meno-paluulippu Vepsään maksaa kaksikymppiä ja Seilin meno-paluu noin 45 euroa.

Seilin lautta menee myös Nauvon kautta, josta on mahdollisuus päästä esimerkiksi Ahvensaareen lyhyelle käynnille. Ahvensaareessa saattaa olla myös yksityistä mökkimajoitusta, mutta varsinaista majoitustoimintaa siellä ei ole.

Ahvensaari on kuitenkin kaunis paikka, jossa on toiminut ennen vanhaan kalkkikaivos ja sen myötä ihmisen muokkaamaa rustiikkisen kaunista saaristomaisemaa.

Kökar

Saariston rengastien bussilla (tlo) pääsee Korppoon Galtbyhyn, josta voi napata lautan Ahvenanmaalle, eli Kökarin saarelle ja siitä vasta ilo alkaa. Kökarissa on edullista majoitusta ja erittäin paljon nähtävää ja koko ilon kruunaa "Kreivin saari". Siitä lisää myöhemmin.

Kökarissa kaikki "toiminta" sijoittuu pitkälti kolmen vierasvenesataman ympärille, joista Hälsö on hiljaisin, mutta käymisen arvoinen sekin. Lautta jättää Sandvikin vierasvene-

sataman kupeeseen, jossa on heti leirintäalue, johon voi painaa pitkäksi.

Kolmas satama on postikorttisatama parhaimmillaan. Punaisten rakennusten verhoama Karlbyn satama on mukava paikka viettää muutama hetki. Karlby on siitä myös käymisen arvoinen, sillä sieltä lähtee alus Källskäriin, eli Kreivin saarelle. Saarella on omintakeista arkkitehtuuria, jään muodostamia mielettömiä kallio-muodostelmia ja pirunpeltoja. Saari on myös tunnettu siitä, että muumitaiteilija **Tove Jansson** vietti siellä paljon aikaa, joten muumien universon sumista saattaa löytää yhtäläisyyksiä Källskäriin.

Antoisia matkahetkiä saaristossa! ●

Tutustu saariin ja lauttareitteihin nettisivulta www.saaristolautat.fi, josta näkee koko lauttaverkoston ja satamat.

Mutta jos sinulla on kuitenkin auto...

Kirjaisten lauttarantaan ei pääse julkisilla kulkuvälineillä, mutta sieltä on mahdollisuus matkata lautalle Gullkronan selän helmiin, eli Brännskäriin ja Gullkronaan. Molemmat ovat pittoreskeja saaria, joissa on hyvät puitteet viettää parikin päivää. Gullkronassa saa luvan kanssa teltailla, mutta Brännskäristä löytyy myös eräänlaista 2020-luvun versiota laavumajoituksesta.

Gullkronan ravintolasta saa aivan mielettömiä ravintola-annoksia ja Brännskäristä saa ostettua myös saalisvarauksella savulohta, mikä sulaa suuhun. Jos on aktiviteetin puutetta, niin Brännskärisä onnistuu esimerkiksi kirveenheitto.

HKA

KAKOLA
HOTEL

RIVIERA GRAND OPENING

Kesän kuumimman terassin
avajaiset vietetään
20.5.2023

Pizza & hanajuoma yhteishintaan 20,-
(mieto alkoholijuoma/virvoitusjuoma)

Vitosen hanat

Tietovisailu ja huikat palkinnot

Livemusiikkia

BE THERE OR BE
SQUARE

Riviera
KESÄTERASSI

porukalla. Talonmies Juho Otto Salonen joutui pihalle selvittämään. Peltolla oli ottanut veljensä apuun ja pidelleet sitten Salosta kiinni porukan

SATEENVARJOSURMA JA MUTTA PORTSALAISIA RIKOKSIA

iisi epäili, että kaikessa rytkäkässä käsilaukku markkoineen olisikin kadonnut. Lehden toimitus joutui onnuttuun kalloon ja näin Peltola oli "heittänyt veivinsä", kuten lehdessä kerrotaan. Sateenvarjo oli unonnut kalleen ja näin Peltola oli "heittänyt veivinsä", kuten lehdessä kerrotaan. Sateenvarjo oli unonnut kalleen ja näin Peltola oli "heittänyt veivinsä", kuten lehdessä kerrotaan. Sateenvarjo oli unonnut kalleen ja näin Peltola oli "heittänyt veivinsä", kuten lehdessä kerrotaan.

Teksti **Teemu Artukka**

Nykyään Portsassa on lintukoto, jonka viimeisen 20 vuoden pahin rikoskalto oli kukkaruukkujen ryöstösarja. Kun sukellamme sadan vuoden taakse, Portsassa oli hyvin erilainen paikka. Sen lisäksi, että asumukset olivat huomattavasti maltillisempia, täällä myös tapahtui toisinaan rikoksia, joita nykypäivän Portsassa ei uskoisi tapahtuvan.

Minulla on säännöllinen tapa uppoutua Kansalliskirjaston sanomalehtiin, josta voi saada hyvän ajankuvan ja otteen siitä, millaista elämä täällä oli. Nyt on tosirikoskirjallisuuden kulta-aika, joten kiinnostus sen aikaisiin rikoksiin myös kutittaa minunkin hetuloitani.

Parasta vanhojen lehtien lukemisessa on toimittajien rikas kielenkäyttö. Rikolliset ovat hulluutta, jotka joutuvat kypälälautaan ihan kirjaimellisesti ja usein heillä on vanhoja kolttosia tilillään. On jopa harmi, että nykyinen fnglish on miltei tuhonnut tämän taidelajin.

Väärän rahan paja

Sosialisti-lehden (28.6.1934) tutkivan journalismin osasto oli onnistunut paljastamaan Rauhankatu 27:ssä sijainneen väärän rahan pajan.

Pajaa pyöritti sähkömies **Eero Matias Järvinen**, joka oli lehden mukaan erakkomainen luonne. Järvinen oli vastikään vapautunut 14 vuoden kuritushuonetuomiosta ja asui lähes raman äitinsä kanssa.

Etsivät olivat käyneet Järvisen asunnossa kahdesti, mutta oli käynyt ilmi, että Järvinen oli ilmeisesti pitänyt rahantekokojeensa palasina ja piilossa ja tarpeen mukaan koonnut sen käyttöä

varten. Toisella yrittämällä etsivät löysivät rikosvälineen koottuna ja todistusaineisto kääntyi tekijää vastaan.

Sosialisti-lehti epäili, että Rauhankatu 33:ssa asunut **Karl Viktor Heinonen** oli tarttunut viranomaisen 500 markan tarjoukseen ilmiantaa paja. Tieto oli ilmeisesti väärä, mutta uutisen mukaan Heinonen "joutui itse kypälälautaan", koska oli vastuussa eräistä muista murtovarkauksista.

Poliisin tiedotteen mukaan kuitenkin ilmiantaja oli muuan merimies **Paavo Leru**, joka oli poliisin hallussa muista kolttosista. Lehti kuvailee rahapajan Järvistä "vaikeasti suomustettavaksi kalaksi", eli Järvinen oli kuulusteluissa hyvin vaitonainen, mutta kielsi tehneensä mitään rikosta.

Kojeen olemassaolon syyksi hän kertoi vedonlyönnin, että pystyykö hän valmistamaan viiden markan kolikoita. Valmistamansa kolikot hän kertoo heittäneensä mereen, mitä poliisi ja lehden toimitus ei oikein uskonut. Järvisen saama tuomio ei selvinnyt.

Ryöstö mikä ei tapahtunut

Marraskuussa 1930 Turun Sanomat uutisoi, että **Selma Mäki** oli matkustanut kaupparilta linja-autolla kotiinsa Korkeavuorenkatu 2:een. Hän oli havahtunut kotiovellaan pökertyneenä, takarai-vossa ruhjevamma ja lompakossa olleet 700 markkaa tipotiessään.

Pidettiin miltei varmana, että hänet on kolkattu ja käsilaukku viety. Totuus oli kuitenkin täysin toinen.

Myöhemmin selvisi, että Mäki oli linja-autosta astuessaan ulos liukastunut ja lyönyt takarai-vonsa katuun. Isku oli osunut sellaiseen paikkaan poliisin analyysin mukaan, että hän oli menettänyt muistinsa. Kaksi linja-autossa matkustanutta henkilöä oli auttanut Mäen kotiin ja poliisi epäili, että kaikessa rytä-

kässä käsilaukku markkoineen olisikin kadonnut. Lehden toimitus jää arvailemaan, että löytyykö rehellistä ihmistä palauttamaan nuoren neidin rahat.

Puukotuksia ja ryöstöjä

Sosialisti kertoo 16.6.1930, että "miestä iskettiin" Hansakadun edustalla olevalla nurmikolla, mikä paikkana viittaa Tallimäenpuistoon. Isku tarkoittaa tällä kertaa puukkoa, josta sekatyömies **Juho E. Peltola** sai "melko lailla pahan haavan". Peltola selvisi iskusta hengissä ja oli hoidettavana lääninsairaalassa. Nimestään huolimatta tämä oli eri Peltola, kuin sateenvarjotapauksessa, sillä siinä ollut Peltola oli heittänyt veivinsä jo vuonna 1909.

Teosta pidätettiin ajuri **Johan Evert Eklöf**, joka alustavassa keskustelussa kertoi, että Juhola oli ensin käynyt päälle. Hän sai tuomioksi vuoden kuritushuonetta ja joutui maksamaan Juholalle 1200 mk korvauksia. Tarkemman tutkimuksen myötä selvisi, että puukotuksen aikaan Eklöf oli myös juuri eronnut ja hänen tililtään löytyi myös muualta Suomesta kolttosia alkaen ampuma-aseen hallussapidosta aina sprihin salakuljetukseen ja pahoinpitelyihin.

Samoilla paikoilla vuotta myöhemmin oli sotamies **Yrjö Salminen** ryöstänyt naisen nimeltä **Fanny Karlsson** makkaratyöntekijä **Aarne Niemisen** yllytyksestä. Nieminen oli naisen todistuksen mukaan kehottanut Salmista lyömään naista nyrkillä suuhun ja viemään tämän omaisuuden. Salminen oli tunnustanut tekonsa, mutta tehneensä sen ilman yllytystä. Lyönti oli ilmeisesti osunut muualle kuin suuhun, sillä uutisen mukaan Karlssonin "silma oli valunut ulos".

Juttuun tuli neljä päivää myöhemmin käänne, sillä oli selvinnyt, että kolmikoko tunsivat toisensa ja olivat viettäneet aikaa "hyvässä sovussa".

Nieminen oli kulkenut Karlssonin ja Salmisen edellä ja ymmärtänyt, että näille oli syntynyt kärhämää, mutta ei todistanut itse pahoinpitelyä. Salminen ja pahoinpidetty Karlsson olivat seurustelleet aikaisemmin ja naisen todistuksesta huolimatta Nieminen vapautettiin kaikista syytteistä ja Salminen sai kolme vuotta kuritushuonetta sekä joutui maksamaan Karlssonille 3 358 markkaa korvauksia. Hän menetti myös kansalaisluottamuksensa neljäksi vuodeksi.

Juopuneita

Uusi Aura raportoi 23.12.1917, että Puutarhakadulla oli nähty juopuneita aamulla kello seitsemän ja yksi näistä oli "sisunsa näytteeksi" ampunut laukauksen ilmaan. Miliisin toiseen wartio-konttoriin oli ilmoitettu tapahtuneesta, mutta miestä ei oltu saatu kiinni, koska oli pimeää.

21.4.1933 uutisoitiin, että Arvinkadun ja Rauhankadun kulmalla on ollut liikkeellä "juopuneita huligaaneja" ja Sosialistin toimitus vaati, että "seutukunnalla vaaditaan puhdistusta". Kaikessa karmeudessaan raportointi on niin maailalevaa, että se pitänee julkaista tässä sanasta sanaan:

"Eräät nuoret miehet ovat ottaneet tavaksi maleksia juopuneina Rauhankadun ja Arvidinkadun risteyksessä, missä he harjoittavat ohikulkijoille kaikenlaista koiruutta eivätkä anna näiden rauhassa kulkea. Eilisiltana klo 22 aikaan samanlaista huligaanijoukkoa vetelehti samalla paikalla, jolloin heitä hillitsemään meni **suutari Lahti**, mutta sitä hänen ei olisi pitänyt tehdä.

Hampuisit kävivät hänen kimppuunsa ja eräs näistä maalari **Akseli Palmgren** iski häntä pullolla. Tällöin Lahti kaatui maahan, jolloin häntä rvhdvttiin potki-maan, mm. maalari **Karl Fors**. Vieläpä Palmgren todistajain kertoman mukaan oli potkimisen päätyttyä lausunut: "Kyllä nyt tuossa pysyt".

Palmgren myöntää lyöneensä Lahtea nyrkillä kasvoihin, mutta todistajia on, että hän tosiaankin on lyönyt pullolla, jonka sirpaleet ovat singonneet ympäristöön. Fors kieltää potkineensa, mutta todistuksia häntäkin vastaan on. Lahti sai kasvoihinsa verraten pahoja vammoja, jotka sidottiin sairaalassa. Juttu joutuu raastupaan. Seutukunnan asujamet toivovat, että järjestysviranomaisen on syytä kiinnittää hampuisien roistoi-luun huomiota."

Arvidinkadun puukkotappelu

Nyttemin Arvinkatuna tunnetulla kadulla tapahtui eräessä puutalossa verityö 28.4.1931. **Eino Ekholm** asui Arvinkadulla vaimonsa ja kahden lapsensa kanssa. Mies oli tullut iltpäivällä ystävänsä **Lauri Virtasen** kanssa kotiin ja jatkanut ryyppiskelyä kotonaan, koska lapset olivat pihalla ja vaimo poissa. Kun vaimo oli tullut kotiin, hän oli lähtenyt samantien vanhempiensa luokse, koska tiesi miehensä rajupäisyyden humalassa.

Kaksikko oli muutaman tunnin ryyppäilyn jälkeen alkanut painimaan kotona, mutta olivat ennen painia asianmukaisesti riisuneet puukot vyöltään. Naapuri kuuli asunnosta kovan kolahduksen ja oli alkanut pelkäämään pahinta. Hän oli hakenut naapurissa asuvan miehen paikalle, joka taasen oli kutsunut ovelle konstaapelin. Kun ovi avattiin, Ekholm makasi lattialla verisään ja henkiveiverissä. Virtanen taasen oli "tolkuttomassa hutikassa" ja kädesään kaksi puukkoa, joten mahdollista oli, että hän olisi riistänyt puukon Ekholmilta ja sitten iskenyt tätä ohimoon, jossa oli ammottava reikä. Ekholm kuoli matkalla sairaalaan ja Virtanen tietysti pidätettiin. Hän oli kuitenkin niin tukkihupalassa, ettei pystynyt antamaan tilanteesta mitään selkoa tai edes arvausta mitä oli tapahtunut.

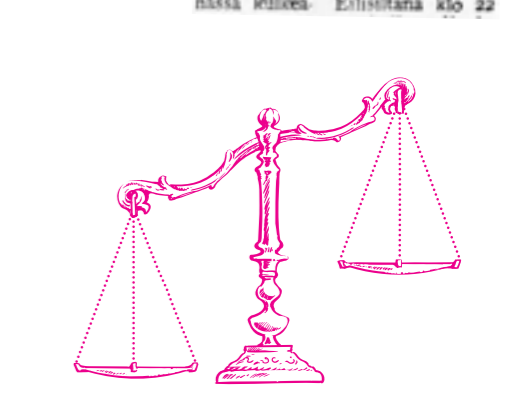
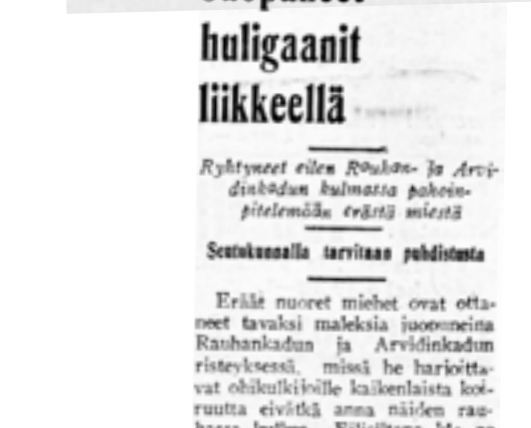
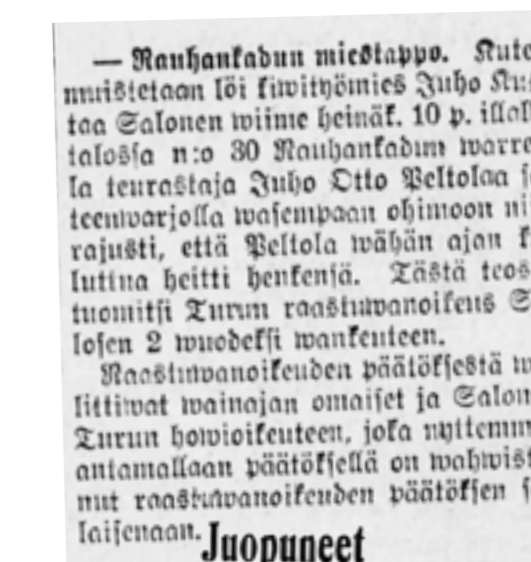
Hän ei kuitenkaan kieltänyt tekoaan ja Sosialisti-lehdessä arveltiin, että syytteeksi tulee taposta tai kuoleman tuottaneesta pahoinpitelystä - todennäköisesti jälkimmäisestä.

Sateenvarjosurma

13.7.1909 uutisoitiin miestaposta, joka oli tapahtunut osoitteessa Rauhankatu 30, **Mariaana Weiton** asunnossa, jossa ryyppiskeltiin porukalla. Talonmies **Juho Otto Peltolalla** ja **Juho Kustaa Salosella** oli tullut riitaa keskenään mitä oli sitten menty pihalle selvittämään. Peltolla oli ottanut veljensä apuun ja pidelleet sitten Salosta kiinni porukalla.

Salonen oli riuhtaissut itsensä irti, hypähtänyt pari-kolme askelta eteenpäin ja kääntynyt ympäri samalla huitaisten veljesten suuntaan sateenvarjolla. Varjon terävä pää oli osunut Juho Peltolaa silmäkulmaan, josta varjo oli unonnut kalloon ja näin Peltola oli "heittänyt veivinsä", kuten lehdessä kerrotaan. Sateenvarjoa oli myös esitelty oikeudessa kuukautta myöhemmin. Tuomio langettettiin marraskuussa ja Salonen sai kaksi vuotta vankeutta teostaan. ●

Lehtileikkeet: Puukotusartikkeli Sosialistissa 29.4.1931, artikkeli miestaposta sateenvarjolla Sosialistissa 21.4.2033 sekä artikkeli juopuneista huligaaneista Uudessa Aurassa 13.11.1909,

Ilmoituksia sadan vuoden takaa

Portsalaiskotia perusteellisesti remontoineet tietävät, että satavuotiaidemme välipohja kätkee sisäänsä kiehtovan aikakapselin. Ei tosin ole lainkaan kiehtovaa saada ammuin välipohjaan jemmattua taukkaa niskaansa, mutta varovainen lankkujen irrottaja osaa varautua talovanhuksen yllätykseen. Katosta ei suinkaan tipahda eriste villaa, vaan melkoinen määrä pölisevää olkea, heinää ja maa-ainesta - ja kaikenkukkuraksi läjäpäin kellastuneita sanomalehtiä. Kaikella on kuitenkin ollut tarkoituksensa. Olkea ja turvetta on käytetty rakennusten välipohjassa lämmöneristeenä, paloeristeenä taas on käytetty hiekkää. Eristekerrosten väliin on laitettu vanhoja sanomalehtiä ja muuta painojätettä, joka

on estänyt hiekan valumisen lämmöneristeen sekaan. Kaikki sanomalehdet eivät onneksi ole joutuneet roskalavalle, vaan vanhaa rakennusta arvostavat remontoijat ovat säästäneet parhaimmin säilyneet lehdet ajankuvana aikakaudelta, jolloin kotejamme vasta rakennettiin. Portsalaisrakennusten välipohjasta löytyneet sanomalehdet luovat yhteyden sadan vuoden taakse aikaan, jolloin suomalaisten haavemana oli Amerikka, höyrylaiva Bore liikennöi aktiivisesti ja siitoshevosen ominaisuuksilla oli väliä. Hyvälle rottakoiralle olisi tosin tarvetta vielä tänäkin päivänä.

(Turun Sanomat, 21.11.1907)

Todellakin oivallista
 on kaikkein lievimmin sanottuna rautaelektrakti Santarin, väite, joka aina on toteennäytetty, sillä joka tapauksessa, jolloin sitä on käytetty, on se osottanut erinomaisen hyviä ominaisuuksiaan. Watsjalatarrille, huonolle watsjalle, hitaalle ulostutkelle, huonolle ruokahalulle on se rauhottava ja lepoa antava unilääke, waghwiistawa ja wirlistiwä rautawalmiste heikoille, woiwattomille, liiallisen rasitusten kautta masentuneille ja lewottomille hentilöille sekä niille, joilla on watsjanpohjavaiwoja, kuten munuaistauti y. m., on rautaelektrakti arwamatton terwevslääke. Käytettyään Cederrothin Teknillisen tehtaan Gäflesjä rautaelektraktia ovat monet saaneet terwehtensä ja woiwansa takasin.
 Jos tunnette, ettei terwehtenne laito ole oikein hywä, niin loettalaa lääettä. Teidän ei tarwitse ensintään tuumia, piilekö tässä humpuuli ja antaa sen pelottaa teitä loettamasta lääettä, sillä rautaelektrakti on yleisön itsensä loettama ja hywälyhmä, josta me aina olemme todistustilla toteennäyttäneet.
 Herrr Chr. Cederroth, Gäfle.
 Suomeksi: ...

Huveja.
1:nen
Kävely-Konsertti
Mikaelinkirkossa
 Lauanlaina t. k. 28 p:nä klo 8 1 p.
 säveltäjä ja urkutaiteilija Eer co Bossin avulla.
 Lippuja saadaan lunastaa H. Edgrenin kirjakaupasta ja ovelta.
 Tilatut rum. liput 4 mk., numeroim. 7 mk.
 Yksityisiä lippuja 3: 50, 2 mk. ja 1 mk.
 9484
 Soliannollinen Saura.

Turun Sanomat

Turussa, Torstaina Marraskuun 21 p.

Huono siitosori
 on rikkaruohonkyiväjä hevossiitoksessa ja leikataan hyvin ja halvalla.
 K. Fabritius.

Käytännöllinen, työhön kykenevä ja raitis Työnjohtaja,
 joka kohtelee alaisiaan hyvin, saa paikan 1 p. marraskuuta.
 Omakätisesti laaditut hakemukset sekä palkkavaatimukset ja jäljennökset todistuksista ovat lähetettävät
 Honkalan kartanon konttoriin, Urjalaan.
 Huom! Hakijan tulee välttämättä olla käynyt maanviljelyskoulun lävitse.

Amerikkaan
 kuluttaa siirtolaisia nopeimmin, paraiten ja halvimmalla Suomen höyrylaiva Osakeyhtiö, Allan, American, Anchor, Can. Pac. Rwy (Atlantic Service), Cunard, Dominion, Skandinavia-Amerikka, State ja White Star-linjojen pääsiimiehet. Lähtö Turusta (Hangon kautta) joka perjantai i.p. ja Hangosta joka keskiviikko i.p.
 Lähempiä tietoja ja pilettejä saadaan
 Joh. Gust. Vikeströmiltä,
 Linnankatu 35,
 Turku.
 1278

Kauppa- ja meriliike.
 — Turun laivaliike. Höyryl. Bore 2 saapui tänne eilen klo 1 i.p. Tukholmasta mukanaan 90 matkustajaa ja 23 tonnia lastia.

— Kuparin- ja sinkinhinnat ovat joiuoin tuufauden päivät tuntuvasti lasfeneet ulfomailla.
 — Huono kahwijahto on tänä vuonna odotettavissa Brasiliassa, paljon huonempi kuin viime vuonna. Seurauksena tietysti tulee olemaan kahwihintojen nousjeminen Suomesfajin, kaikki kahwimuorien juureksi suruksi.

— Woinwienti Hangon kautta. 5—11 p. syysk. 1907 wietii Hangon kautta ulfomailla:

Englantiin	3,343 astiaa	(182,528 lg)
Saksiaan	135 astiaa	(7,370 lg)
Tanskaan	72 astiaa	(3,932 lg)
Ruotsiin	21 astiaa	(964 lg)
Yhteensä	3,571 astiaa	(194,794 lg)

Yhtiö jälle
 wastaan
 Jaakko Törniglund, jaakaja
 Meffsahti Baafasta

Koska junat lähtevät Turusta
 ja saapuvat Turkuun, saapi jokainen parhaiten tietää
Turun Sanomain Juna-aikataulusta.
 Pilettiliiton ja tarpeellisine ohjeineen ylläpidon jokaiseen kotiin.
 Myydsän 15 psta rautatieaseman sanomalehtimyyntälässä ja
 Turun Sanomalehtikonttorissa. Kauppiaskatu 1.

HUOM! Maanviljelijät HUOM!
 Sen johdosta, että ala-arwoista Tuomasakuonaa useissa paikoissa on tallet kauppaan, saamine joka päivä vastaanottaa laskuina kysymyksiä ja katomme olemamme pakoitettu antamassa herroille maanviljelijöille seuraavan tiedonannon. Kaikki meidän maahan tuottamamme Tuomasakuonaa on siikeissä, jotka ovat varustetut merkillä
Chemical Works late H. & E. Albert, London.
 Tutkimus tapahtuu niin hyvin laetattaessa Englannissa kuin perille saapussa ja vastamme mo ehdottomasti puhtaasta ja väärentämättömästä tavarasta.
 Sittä ala-arwoista tavarassa, josta hyvin tunnettu merkki „G. G.“ Hufvud stadsbladissa on 1 p:nä marrask. jättänyt yleisölle muutamia tuennettuja tiedonantoja, on ainakin osaksi maahan tuottanut ja myynyt herra konsali Kramer Turusta, ja maahan tuottanut herra Aino Lindeman Vasaassa. Mydskin on tavaraa tuotettu Turkuun ja Poriin, mutta ovat tuottajat meille tuntemattomia.
 Olemme wakenmieheisesti koskettaneet tätä kilpailu kysymystä ja olemme katoneet woiwamme odottaa Maanviljelijäyhäliitoksen ryhtymistä toimeen, jotta saataisiin oikeudellinen tukiinto asiaasia. Käyttämällä yleistä syyttajawoiwama. Kun ei mitään kuulu, emme voi katemmin olla ilmoittamatta asiasta yleisölle woiwaimme mukaan.
Chemical Works late H. & E. Albert ja United Thomss' Phosphate Works, Export Agency Lontoossa.
 Päälasiames Suomea warten:
 9337 (13345) Wihl. Benschow, Helsinki.

suuri valikoima
Rullakartiineja
 H. Kaslisen huonekaluliike Venäjän kirkkok. 23. Kauppatorin kulmassa. Puh. 921.

Kadotettu.
 Pieni valkean ja mustan kirjawa Rotta-koira
 tunteva nimensä Vappu katosi Turkuun viime viikon lopulla. Talteenottajaa pyydetään wvantahtoisesti ilmoittamaan
 Arvid Lietzenille, Salossa.
 (U.A.1.20) 7313

Juossut karkuun.
 Setterikoira tunteva nimen „Tello“ on juossut omistajalta karkuun. Talteenottajalle luvataan kohtuullinen palkio, jos tieto annetaan A. U:n konttoriin merk. „Tello.“ (A.U.1.25) 7314

Löydetty.
 Pienempi summa rahaa.
 Saadaan peria Itäinenk. 26 A, Kivioja.

LUNASTUSLAUSEKE JA UUSI HUONEISTOTIETOJÄRJESTELMÄ

Teksti **Susanna Artukka**

Monessa Portsan asunto-osakeyhtiössä on edelleen käytössä 1800-luvulta peräisin oleva lunastusoikeus. Alun perin lunastuslauseke on tullut yhtiöiden yhtiöjärjestyksiin, jotta yhtiö ja osakkaat ovat pystyneet kontrolloimaan, että millaisia uusia osakkaita yhtiöön on tulossa. Lunastusoikeutta käytettiin välillä myös jopa rajaamaan tiettyjä ihmisryhmiä taloyhtiöistä kokonaan.

Nykyään lunastusoikeutta käytetään hyvinkin harvakseltaan ja lähinnä oman asunnon laajentamiseen naapuriasunnon osakesarjalla sekä joissakin tapauksessa sijoitusmielessä. Tämän päivän puutalokodit ovat jo varsin remontoituja ja laajennuksia on tehty kellareihin sekä vintteihin, joten kauppahinnatkin ovat usein korkeamman puoleisia. Joitakin vuosikymmeniä sitten laajentaminen naapuriin olikin kannattavampaa, sillä huokeahintaisia hellahuoneita oli vielä enemmänkin jäljellä.

Asunto-osakkeita ollaan siirtämässä sähköiseen huoneistotietojärjestelmään sekä muuttamassa vanhat paperiset osakekirjat sähköisiin omistajamerkintöihin. Määräaika yhtiöiden siirtymisessä rekisteriin päättyy kuluvan vuoden vaihteeseen ja tämän jälkeen osakkailla on kymmenen vuotta aikaa siirtää osakekirjat sähköiseen muotoon. Sähköiseen muotoon osakekirjat siirtyvät kuitenkin joka tapauksessa aina asuntokaupan yhteydessä. Maanmittauslaitos tulee siis jatkossa ylläpitämään asunto-osakeyhtiöiden osakasluetteloa isännöitsijän sijaan.

Asuntokaupan kannalta lunastuslauseke on hidaste, jota harva hyödyntää. Osaa ostajista lunastuslauseke arveluttaa epävarmuutensa vuoksi. Ja varsinkin Maanmittauslaitoksen liittyminen rekisterin ylläpitäjäksi tuo kaupantekoon lisää

mutkia. Taloyhtiön siirryttyä huoneistotietojärjestelmään, on Maanmittauslaitos lunastusajan käynnistäjä. Rekisteriin liittymisen määräaika on pian umpeutumassa ja tähän mennessä hyvin pieni osa yhtiöistä on siirtynyt järjestelmään eli lähikuukausina Maanmittauslaitoksella tulee olemaan varsin ruuhkaista. Kauhukuvia onkin jo maalailtu useampia kuukausia kestävästä lunastusajan käynnistämisestä.

Tulevaisuudessa asunnon myyntiin ja ostamiseen pitääkin varata huomattavasti enemmän aikaa, kuin aikaisemmin – koko prosessi saattaa kestää useita viikkoja tai jopa kuukausia, ennen kuin uusi asukas pääsee muuttamaan. Lunastusprosessista saattaa tulla myös turhia kuluja alkuperäiselle ostajalle, mikäli kohteelle ilmestyy lunastaja. Ennen kauppahinnasta on maksettu kustannusten minimoiseksi vain osa ennen lunastusajan alkamista ja loput vasta lunastusajan päätyttyä, mikäli lunastajaa ei ilmaantunut. Tämä ei nykykäytännön mukaan ole enää juurikaan mahdollista vaan vahvana suosituksena on, että koko kauppahinta on maksettava yhdellä kertaa ennen lunastusajan alkua. Kaupantekoa varten on pitänyt nostaa laina, josta seuraa luonnollisesti kuluja – nämä kulut koituvat yleensä ostajan tappioksi sen lisäksi, että hän menettää asunnon. Varainsiirtovero pitää myös maksaa heti kaupantekotilaisuudessa. Lunastuksen sattuessa maksettu vero luonnollisesti palautetaan, mutta vero toimiston aikataulujen mukaan.

Herääkin kysymys, että onko lunastuslausekkeen hyödyt enää suurempia kuin haitat ja palveleeko se enää alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti osakkaita? Tulisiko yhtiöiden luopua asunto-osakkeiden lunastuslausekkeesta? Haittaako lunastuslauseke jo kaupantekoa? Tässäpä hieman mietittävää taloyhtiöiden hallituksen jäsenille! ●

Ennen oli ennen... ...nyt on nyt

Näin Mikaelinpuistossa luisteltiin tammikuussa 1939. Kuvassa näkyy myös puurakennus, jota ei enää ole. Ehkä sellainen tulee Mikaelinpuiston tulevassa saneerauksessa?

Turun Sanomat uutisoi talvella -39 lähialueiden lasten käyttävän Mikaelinpuiston jääkenttää ahkerasti. Taustalla Mikaelin kirkko
Kuva: Turun Sanomat, 8.1.1939

Mikaelin kirkko nykyään.
Kuva: Teemu Artukka

Kuva: Kirstinpuisto, Schauman Arkkitehdit

TUNNETKO UUDET ASUINALUEET PORTSAN YMPÄRILLÄ?

Teksti **Sari Raunell**

Portsan ympäristöä rakennetaan vauhdilla. Kirstin- ja Vaasanpuisto, Herttuankulma, Linnanfältti ja monet muut alueet imevät uuden, osittain jo valmistuneen rakennuskannan voimin muuttoliikennettä. Visiot ovat hurjia, puhutaan yhteensä jopa yli kymmentuhannen hengen asukasmäärästä, joka kaipaa ympärilleen palveluja, yhteyksiä ja infraa. Katsotaanpa mistä on tulevaisuuden lähiympäristö tehty.

KIRSTINPUISTO

Kirstinpuistoon rakennetaan kaavan mukaan enintään 8-kerroksisia asuin-kerrostaloja, joihin tulee n. 3400 asukasta. Lisäksi alueelle sijoittuu työpaikkoja noin 400-500 hengelle.

Kaava-alue on entistä merenpohjaa, jota on keinotekoisesti täytetty. Kirstinpuiston pohjoisreunalla toimi vuosina 1924-1956 Turun Yliopiston kasvitieteellinen puutarha ja tämän vuoksi alueella on edelleen joitain puutarhasta karanneista kasvilajeja. Ruissalontien varrella kasvavat hopeapajut ovat istuttaneet saksalaiset sotilaat toisen maailmansodan aikana, aikana joilloin maajoittuivat Pikku-Berliinissä.

Kirstinpuiston kaava-alueella on kaksi suojelukohdetta: As Oy Rajakatu 8:n

puutalot ja Turun Saippuan teollisuusrakennukset. Kaavamuutosalue edellytti maaperän tutkimista ja mahdollista kunnostamista, sillä alueella on sijainnut aiemmin mm. huoltoasemia, metallialan yritys- ja Turku Energian hiilikenttä.

VAASANPUISTO

Kirstinpuiston jatkeksi kaavoitetaan alue 700-1000 asukkaalle. Kaava on valmistumassa tämän vuoden aikana. Vaasanpuistoon tehdään Kirstinpuiston tarvitsema hulevesien viivytys-alue, asuintaloja ja monitoimitalo, jonka tarkoitus korvata Juhana Herttuan ja Luolavuoren yläkoulut. Monitoimitalossa olisi tilat lähes 1000 oppilaalle. Samassa yhteydessä olisi tilat myös 300 oppilaan väistökoululle sekä

126 lapsen päiväkodille. Tontille suunnitellaan myös täysimittaista liikuntasalia ja pienempää liikuntatilaa, sekä pallokenttää ja monitoimikenttää. Tämän kokonaisuuden hinta olisi vuonna 2020 tehdyn selvityksen mukaan noin 45 miljoonaa euroa.

Alueella sijaitsi aiemmin jätevesipuhdistamo, jonka altaat purettiin vuonna 2012, kun puhdistamo oli siirtynyt Kakolanmäkeen. Kaavoitus on viivästynyt, sillä maaperän pilaantuneisuutta on pidetty ongelmana. Vuonna 2020 tehtiin arvio, jonka mukaan maaperän kunnostaminen maksaisi 3-5 miljoonaa euroa. Alue on toiminut viime vuosina Turun lumenkaatopaikkana. Puhdistamon tontilla sijaitsi toisen jatkosodan aikana, vuosina 1942-1944, Saksan armeijan parakkikylä Frontleitstelle 20, jota turkulaiset kutsuivat Pikku-Berliiniksi.

Tarkoitus on korvata Juhana Herttuan ja Luolavuoren yläkoulut. Monitoimitalossa olisi tilat lähes 1000 oppilaalle. Samassa yhteydessä olisi tilat myös 300 oppilaan väistökoululle sekä 126 lapsen päiväkodille.

HERTTUANKULMA JA

HERTTUANKULMAN

LINNAKORTTELI

Herttuankulmaan tulee asukkaita noin 5500 henkeä. Myös liiketiloja rakennetaan alueelle. Aluetta rakennetaan useissa vaiheissa ja rakennustyön arvioidaan jatkuvan 2030-luvun alkuun asti. Alueen aihepiiriksi on valittu linna ja keskiaika, erityisesti ko. aikakauden ammatit ja henkilöt. Kadut ovat saaneet mm. seuraavia nimiä: Amtmanninkatu (korkea linnahallinnon ja läänitysajan virka), Kolmen Katariinan bulevardi, Hovineidonkuja ja Narrinpolku.

Herttuankulmaan tulee asukkaita noin 5500 henkeä. Myös liiketiloja rakennetaan alueelle. Aluetta rakennetaan useissa vaiheissa ja rakennustyön arvioidaan jatkuvan 2030-luvun alkuun asti.

Herttuankulman linnakortteli sijaitsee Amtmanninkadun ja junaradan välissä. Alueelle on kaavoitettu 10 enintään 8-kerroksista kerrostaloa.

Tupakkatehtaan kaarihallirakennuksen itäpuoleinen osa, raakatupakkavarasto, on merkitty kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi rakennukseksi Linnakaupungin osayleiskaavassa. Kaarihalli on saanut suojelumerkinnän Sr 3, eli merkitty suojeltavaksi rakennukseksi kaupunkikuvallisesti arvokkaana rakennuksena. Kaava-alueella ja ympäristössä on ollut toimintaa, joka on saattanut aiheuttaa maaperän pilaantuneisuutta. Siellä on sijainnut mm. huoltoasema, sataman vanha kaatopaikka, harja- ja sivellintehdas.

Alue on suhteellisen äskettäin täytettyä entistä merenpohjaa. ▷

Kirstinpuiston hulevesisuunnitelma
Kuva: FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy

Herttuankulman havainnekuvia
Cederqvist & Jäntti

Kirstinpuiston havainnekuvia
Schauman Arkkitehdit

Kaavaehdotuksen valmistelun pohjana on käytetty arkkitehtitoimisto Cederqvist & Jäntin (C&J) 13.2.2017 laatimaa alue-suunnitelmaa sekä liikokeskuksen ympäristön osalta Lundén Architecture Companyn (LAC) laatimia viitesuunnitelmia.

Oheinen havainnekuva on kooste näistä suunnitelmista ja siitä ilmenevät rakennusten massoitelu, liikenneverkosto ja julkiset alueet, viheralueet ja vesiaiheet.

PUUTARHAKATU 55

Herttuankulman viereen, radan toiselle puolelle, Puutarhakadun päähän, rakentuu kolme asuinkerrostaloa. Talojen maksimikorkeus on kahdeksan kerrosta. Kaavassa tutkittiin myös mahdollisuutta kävely- ja pyöräilysilan rakentamiselle raiteiden yli Linnakaupunkiin. Rakennettava tontti on entinen teollisuustontti.

LINNANFÄLTTI

Turun Linnanfältin puinen asuinalue on yksi Suomen hallituksen hyväksymän puurakentamisen edistämishjelman 2004–2010 valtakunnallinen pilottikohde. Alue sijaitsee Turku Energian rakennusten vieressä. Asukkaita puu-betonikerrostaloihin tulee noin 1500 henkeä. Vuonna 2022 asuntoja oli rakennettu 774 kpl.

Turun Linnanfältin puinen asuinalue on yksi Suomen hallituksen hyväksymän puurakentamisen edistämishjelman 2004–2010 valtakunnallinen pilottikohde.

Linnanfältti on tasaista, entistä merenpohjaa. Se on tunnettu vanhastaan linnan kenttänä eli linnanfälttinä ja sen varhaisin historia liittyy kiinteästi Turun Linnan vaiheisiin.

HARPPUUNAKORTTELI

Linnanfältin viereen, radan toiselle puolelle, lähelle Turun linnaa rakentuu Harppuunakortteli. Korttelista rakentuu Pohjoismaiden suurin uusiutuvan energian kohde, joka on lähes 100% energiaomavarainen. Taloihin asennetaan noin 80 aurinkopaneelia ja 80 maalämmönkeruupistettä.

Alueelle rakennetaan 12 kerrostaloa, joihin tulee n. 1000 asukasta. Alueelle sijoittuu myös liiketiloja.

Kortteli on saanut ideansa suljetusta linnanpihasta ja suojavallien estetiikasta. Harppuunakorttelin talojen nimet mm. Ankkuri, Kompassi ja Majakka juontuvat linnan ja Harppuunakorttelin merellisestä sijainnista Aurajoen suulla, "porttina Eurooppaan". ●

Lähteet ja kuvat:
Turun kaupunkisuunnittelu/kaavoitus

Linnanfältti ja Harppuunakortteli, näkymä kohti Airstoa

HELPOSTI TAVOITETTAVA PANKKI.

Turun alueen suurin perinteinen säästöpankki.
Pankkiasioistasi päättävät asiantuntijamme tavoitat suorista numeroista.

Henkilörahoitus

Linda Björklöf
Rahoitusasiantuntija,
henkilöasiakkaat
050 520 8896

Anne Johansson
Rahoitusasiantuntija,
henkilöasiakkaat
050 301 2188

Seija-Liisa Luntamo
Rahoitusasiantuntija,
henkilöasiakkaat
050 430 9920

Sami Heinonen
Rahoitusasiantuntija,
henkilöasiakkaat
050 370 6628

Heli Koivunen
Rahoitusasiantuntija,
henkilöasiakkaat
050 570 4117

Päivittäis- ja kassapalvelut

Julia Randelin
Palveluneuvoja
050 4339 606

Jani Orpana
Sijoituspäällikkö
050 590 5896

Tuomas Salvi
Sijoituspäällikkö
040 827 6465

Paula Palonen
Sijoitusasiantuntija
040 507 4074

Merja Tanskanen
Sijoitusasiantuntija
040 718 7839

Petri Sahlberg
Lakimies
050 566 7710

Laura Kinnunen
Lakimies
050 464 3285

Yritysrahoitus

Teemu Alanko
Liiketoimintajohtaja,
yritysassiakkaat
040 543 9412

Sini Aaltonen
Rahoituspäällikkö,
yritysassiakkaat
040 701 4983

Elina Hirttiö
Rahoituspäällikkö,
yritysassiakkaat
040 595 5397

Juho Koli
Rahoituspäällikkö,
yritysassiakkaat
050 599 8943

Juha Kiviluoma
Yrityspalvelu-
päällikkö
050 564 6020

Someron
Säästöpankki

Someron Säästöpankki, Eerikinkatu 26, 20100 TURKU
Asiakaspalvelu 029 041 2300 ma - pe 8-20, la 10-14
www.saastopankki.fi/someronsp | www.saastopankki.fi/varaa-aika

@someronsp

Hellakakluuni testaa

Teksti ja kuvat **Sari Raunell**

Kahvila Oksi sijaitsee Sairashuoneenkatu 8:ssa, vanhan jugendtalontalon kivijallassa. Kahvila on avoinna arkisin ti-pe klo 10-17 ja la klo 10-16.

Oksin raaka-aineet ovat pääosin luomutuotteita ja pitkälti lähialueen tuottajilta. Tarjolla on paljon raakaruokaa ja elävää ravintoa. Kaikki tuotteet ovat lisäaineettomia, kasvipohjaisia, eivätkä sisällä gluteenia, kananmunaa tai maitotuotteita. Kahvi tulee Kakolanmäeltä, Frukt Coffee Roastersilta, teet toimittaa Teepolku Humalistonkadulta.

Myös lounasajan ulkopuolella on saatavissa ruoka-annoksia, muun muassa keittoja tai salaatteja. Ruokalista vaihtuu sesongin ja raaka-aineiden saatavuuden mukaan. Lisäksi tarjolla on smoothieita, -bowleja, itse puristettuja mehuja ja jugurttia, sekä makeannälkään raakakakkuja ja -suklaita. ●

◀ Kuvassa vastapaistettu kikhernelehtu, joka oli todella maukas ja sopivan täyttävä. Ruokajuomana luomunomehu, joka tulee Paraisilla.

**Luotettava,
täydenpalvelun
rakennusliike.**

044 976 7070
rakennustoimistorouta.fi

**MEILTÄ KATTAVASTI KAIKKI RAKENNUS-
JA REMONTTIPALVELUT YKSITYISILLE SEKÄ
TALOYHTIÖILLE TURUN SEUDULLA.**

SUSANNA ARTUKKA
Kiinteistönvälittäjä LKV
050 339 8125
susanna.artukka@spkoti.fi

Olen portsalainen kiinteistönvälittäjä ja erityisesti Portsan kaupunginosa ja puutaloasuminen ovat minulle tuttuja.

Autan sinua mielelläni kaikissa asuntoasioissa.

Soita minulle jo tänään.

Sp-Koti

Välitysluokitus Oy LKV

26.7.2022 TAPAHTUNEEN VIEMÄRI-TULVAN SELVITYS JA EHKÄISEVÄT TOIMET

Turun Vesihuolto piti portsalaisille tiedotustilaisuuden 30.3.2023 vuonna 2022 heinäkuussa tapahtuneen viemäritulvan syistä.

TULVIMISEN JÄLKEEN TEHDYT SELVITYKSET

Ilmatieteenlaitoksen lausunto 26.7.2022 sadetapahtumasta

- Klo 16-17 välisenä aikana satoi rankemmin kuin keskimäärin kerran 30 vuodessa toistuvalla rankkasateella.
- Kiinteistöjen padotuskorkeuksien mittaukset ja tonttijohtojen kuvaukset vahingoista ilmoittaneissa kiinteistöissä.
- Tonttijohtot ovat pääosin ehjiä.
- Kiinteistöjen viemäriverkoston savututkimukset
- Joillain kiinteistöillä hulevesiä johdetaan jätevesiviemäreihin, mikä lisää vesimäärää.
- Kiinteistöjen kattovesiä johdetaan kadulle eikä hulevesiviemäriin. Tämä lisää huleveden virtausta kadulla. Kadulta vesi kulkeutuu pääosin hulevesiviemäriin ja osin jätevesiviemäriin.
- Viemäriverkoston hydraulisen mallinnuksen perusteella tulvat aiheutuivat
- Jätevesiviemäriin kulkeutuvasta tai johdetusta hulevedestä, jonka määrää poikkeuksellinen rankkasade lisäsi
- Aiemmin tunnistamattomasta esteestä puhdistamon yhdyskaivossa. Mallinnustuloksien johdosta jatkettiin viemärikuvauksia.
- Viemärikuvauksia (robottien ja sukeltajien toimesta)
- Alueen runkoviemärit ovat ehjiä.
- Havaittiin, ettei sulkuluukku ollut täysin auki ja tunnistettiin yhdyskaivon sulkuluukun vaikutus poikkeuksellisessa rankkasadetilanteessa. Tämän johdosta tehty toimenpide: Kuvauksissa havaittu sulkuluukku avattiin täysin auki.

MITEN VIEMÄRITULVIEN VAHINGOILTA VOIDAAN VÄLTÄÄ?

Padotuskorkeus on viemäriverkoston korkeus, johon vesipinta saa nousta viemäriverkoston. Kuvassa on esitetty, kuinka vesi voi tulla kiinteistöön, kun vesi nousee jätevesiviemäriin padotuskorkeuteen. Turussa padotuskorkeus on yksi metri kadulla sijaitsevan jäteveden runkoviemäriin sisäpuolisen laen ja kiinteistön alimman viemäripisteen välillä, ellei vesihuoltolaitos ole liittymis- ja käyttö sopimuksessa määritellyt kiinteistölle erillistä korkeutta. Jos kiinteistön alin viemärointi on padotuskorkeuden alapuolella, on kiinteistön omistaja vastuussa mahdollisista viemäritulvavahingoista.

Mikäli kiinteistön alin lattiataso on padotuskorkeuden alapuolella, tulee kiinteistössä olla

kiinteistökohtainen jätevedenpumppaamo, joka on varustettu takaiskuventtiilillä.

Viemäritulvien vahingoilta voi välttyä

- Varmistamalla, että kiinteistön hulevedet eivät ole johdettu jätevesiviemäriin.
- Varmistamalla, että kiinteistön alimman viemäroinnin (alin lattiakaivo) korkeus on padotuskorkeuden yläpuolella.

Havainnekuva, Sweco Finland Oy

MITEN HULEVESITULVIEN VAHINGOILTA VOIDAAN VÄLTÄÄ?

Kellarillisten rakennusten hulevesien viemärointiin suositellaan hulevesipumppaamo (kauppatermillä perusvesipumppaamo) tilanteissa, joissa korkeusero kunnallisen hulevesiviemäriin vesijuoksuun on vähäinen.

Pidempiaikaiset sateet aiheuttavat herkästi veden virtauksen kellaritiloihin, kun vedenpaine maanvaraisessa seinässä kasvaa.

Vahingoilta voi välttyä

- Talon seinärakenteet ovat asianmukaiset ja vedenkestävät.
- Pihan kaltevuudet ovat kiinteistöstä pois päin.
- Huolehtimalla kiinteistön salaojien ja hulevesijärjestelmän kunnosta.
- Kellarillisten rakennusten kuivatusvesien viemärointiin suositellaan hulevesipumppaamo (perusvesipumppaamo) tilanteissa, joissa korkeusero hulevesiviemäriin pohjaan on vähäinen.
- Myös hulevesiviemäriin on padotuskorkeus. Kovilla rankkasateilla veden pinta saa nousta +10 cm katutasen yläpuolelle.

Havainnekuva, Sweco Finland Oy

Isännöinti Raunell

Toivottaa

ihanaa kesää
portsalaisille!

Timo Raunell
puh. 0400 212 225
Korkeavuorenkatu 8, ovi 21

timo.raunell@gmail.com

Puutalojen isännöintiä

VERHOOMO HAKAKOSKI

-VUODESTA 1991-

Sanna Hakakoski
Verhoilijamestari

Rauhankatu 23-25
20100 Turku
Puh: 02 2309 602

posti@verhoomohakakoski.com

www.verhoomohakakoski.com

MIKSI JUURI MINUN KANNATTAA LIITTYÄ ASUKASYHDISTYS PORTSA RY:HYN JA MAKSAA SEN JÄSENMAKSU 10 €?

Liittymällä kaupunginosayhdistys Portsa ry:n jäseneksi olet tukemassa vapaaehtoistyötä Portsan kaupunginosan hyväksi. Jäsenmaksut ovat yhdistyksen ainoa tulonlähde.

Jäseneksi liittymisen tiedot löydät osoitteesta: www.portsa.fi/liity-jaseneksi/jasenmaksut/

Jäsenmaksulla yhdistys organisoii vuosittaisia koko perheen tapahtumia Portsan Katumarkkinoita Puutarhakadulla toukokuussa, Portsan Pihamarkkinoita elokuussa taloyhtiöiden pihilla sekä Kasvien vaihtoilta elokuussa Annanpuistossa. Yhdistyksen julkaisema Portsan Sanomat -lehti jaetaan maksutta alueen talouksiin.

Uusi jäsen: jäsenmaksu 10 euroa/talous ja kannatusjäsenmaksu 60 euroa/taloyhtiö tai yritys.

Maksa FI57 4309 0010 644375 ja lähetä info(at)portsa.fi

-henkilöjäsen: perheenjäsenten nimet, postiosoite ja sähköpostiosoite

-yhteisöjäsen: yhtiö/yritys, yhteyshenkilö, postiosoite ja sähköpostiosoite

Sinun jäsenmaksusi on tärkeä, kiitos maksusta!

Portsa ry:n fanituotteita ostamalla tuet asukasyhdistystä, joka on kaikkien portsalaisten puolella.

KATSO LISÄTIEDOT JA TILAUSOHJEET:

www.portsa.fi/50v-tilaus

PORTSAN TAPAHTUMIA

28.5. KLO 11-15 PORTSAN KATUMARKKINAT PUUTARHAKADULLA

6.8. KLO 11-16 PORTSAN PIHAMARKKINAT TALOYHTIÖIDEN PIHA-ALUEILLA

16.8. KLO 18-19 KASVIEN VAIHTOILTA ANNANPUISTON MUUNTAJAN LUONA

TERVETULOA MUKAAN!

 @portsaviralline

 @PortsaRy

www.portsa.fi